

N:o 67.

Af Herr **Nils Hansson**: *Om förändring i Riksdags-Ordningens föreskrifter, med afseende å valbarhet och valrätt till Riksdagens begge Kamrar m. m.*

Vid sistlidne års riksdag föreslog jag i en under N:o 72 för nämnda år återfinnande motion rörande nedsättande af census för valbarhet till Riksdagens båda Kamrar, äfvensom att hvarje ledamot i Riksdagens Första Kammare borde åtnjuta samma arvode och resekostnadsersättning, som ledamot i den Andra.

Motionen remitterades till Konstitutions-Utskottet, som uti deröfver afgifna betänkande visligen afstyrkte densamma.

Att tvänne af Utskottets ledamöter reserverade sig, synes sätta mig i den tro, att frågan icke helt och hållet är likgiltig för alla af Kammarens ledamöter, hvilket äfven visade sig vid den deröfver i Andra Kammaren förda diskussion och derefter för återremiss anställda votering, då afslag skedde med endast *en* rösts pluralitet, hvarigenom utröntes, att rätt många af Andra Kammarens ledamöter funno att min motion icke var utan sitt värde. Med stöd deraf dristar jag upptaga frågan ånyo, under förhoppning om bättre framgång till förslaget.

Nästlidna års Konstitutions-Utskott har, såsom ett skäl för afslag af motionen, efter Tidskrift för Sveriges landsting år 1871 meddelat, att 6,000 personer finnas inom riket valbare till Riksdagens Första Kammare, hvarför någon tillökning i dessas antal icke ansågs nödvändig; utaf denna uppgift framgår, att utaf 46 till Första Kammaren valbara personer inom riket en ledamot bör utses; att alla dessa 46 personer kunna vara lämpliga eller villiga mottaga förtroende-uppdraget, är ej gerna troligt, valet stannar alltså inom en ännu trängre krets; nedsättes deremot census för valbarhet, är enligt min öfvertygelse många flere, som ej skulle finnas obenägna eller oskickliga att deltaga i landets ange-

lägenheter och efter bästa förmåga befordra det allmännas väl; men såsom en följd af census' nedsättande för valbarhet, anser jag det vara både rättvist och billigt, att båda Kamrarnes ledamöter må komma i åtnjutande af en lika ersättning för Riksdagens beivstande.

De senare årens rika skördar hafva kraftigt bidragit till en stigande välmåga inom landet, hvarigenom antalet för valbarhet till Riksdagens Kamrar betydligt ökats — dock bör icke förglömmas att ett icke obetydligt antal personer, bland hvilka vi finna tjänstemän, landtbrukare och näringsidkare, nu helt och hållet sakna all politisk rösträtt, till och med sådana som förut egt den, — nu med samma förmögenhetsvilkor derifrån äro uteslutne — detta är förhållandet med en stor del af våra mindre landtbrukare. Olägenheten skulle, om icke helt och hållet så dock i väsendtlig mån, blifva afhjelpat, om census för valbarhet till Riksdagens Kamrar nedsattes till hälften af hvad nu, enligt Riksdags-Ordningen, är föreskrifvet.

I anledning af hvad jag nu haft äran andraga och för öfrigt hänvisande till de motiv, jag uti min vid sista riksdag väckta, nu åberopade motion, N:o 72, uttalade, dristar jag vördsammast hemställa, det Riksdagen behagade besluta följande förändringar i Riksdags-Ordningen:

1:o) Med afseende på valbarhet till Riksdagens Första Kammare, att följande förändrade lydelse må gifvas åt

§ 9.

Till ledamöter i Första Kammaren kunna endast väljas män, som uppnått trettiofem års ålder samt ega och minst tre år näst före valet egt fastighet till taxeringsvärde ej understigande fyratiotusen Riksdaler, eller ock till staten skatta samt under tid, som nyss är sagd, skattat för minst två tusen Riksdaler årlig inkomst af kapital eller arbete. Kommer riksdagsman, efter det han vald blifvit, i den ställning, att han ej längre skulle varit valbar till ledamot i Kammaren, frånträder han sin befattning.

Och att Riksdagen ville besluta gifva följande lydelse åt

§ 12.

Vill riksdagsman i Första Kammaren befattningen sig afsäga, eger han det göra vid valtillfället eller sedermera, mellan riksdagar, hos Konungens Befallningshafvande.

2:o) Hemställer jag i afseende på valrätt och valbarhet till Riksdagens Andra Kammare lika vördsamt, att Riksdagen ville besluta att till följande lydelse omredigera

§ 14.

Valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, en hvar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad man, hvilken antingen eger eller med stadgad åborätt innehafver fast egendom på landet eller i stad till ett taxeringsvärde af minst fem hundra Riksdaler, eller för lifstid eller för minst fem år arrenderat jordbruksfastighet till taxeringsvärde ej understigande tre tusen Riksdaler, eller ock erlägger till staten bevilling för en till minst fyra hundra Riksdaler uppskattad årlig inkomst.

Slutligen får jag anhålla det Riksdagen ville besluta, att § 23 i Riksdags-Ördningen måtte nedflyttas under rubriken »Gemensamma bestämmelser» och erhålla följande lydelse:

Hvarje ledamot af Riksdagen åtnjuter af statsmedel ersättning för resekostnad till och från densamma samt arvode af ett tusen två hundra Riksdaler för hvarje lagtima Riksdag; dock att, när antingen Konungen upplöser Riksdag innan den varit fyra månader tillsammans, eller ledamot af Riksdagen eljest från sin befattning under riksdagen afgår, innan så lång tid af dess sammanträde förflutit, så ock under urtima riksdag, ledamot af någondera Kammaren undfår, jemte resekostnadsersättning, i dagtraktamente tio Riksdaler, hvilket dock ej må öfverstiga sammanlagdt ett tusen två hundra Riksdaler.

Den ledamot af Riksdagen, som icke i rätt tid vid densamma sig inställer, skall för hvarje dag han utblifver vara förlustig tio Riksdaler af arvodet.

Om remiss till Konstitutions-Utskottet anhålles.

Stockholm den 21 Januari 1874.

Nils Hansson.